

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 1. avgusta 2022*

„Predhodno odločanje – Konkurenca – Omejevalni sporazumi – Člen 101 PDEU – Odškodninske tožbe zaradi kršitev določb konkurenčnega prava Unije – Sklep Evropske komisije o ugotovitvi kršitve – Postopek poravnave – Proizvodi, na katere se nanaša kršitev – Specializirani tovornjaki – Tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov“

V zadevi C-588/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht Hannover (deželno sodišče v Hannoveru, Nemčija) z odločbo z dne 19. oktobra 2020, ki je na Sodišče prispela 10. novembra 2020, v postopku

Landkreis Northeim

proti

Daimler AG,

ob udeležbi

Iveco Magirus AG,

Traton SE, pravne naslednice družb MAN SE, MAN Truck & Bus in MAN Truck & Bus Deutschland GmbH,

Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Arabadjiev (poročevalec), predsednik senata, P. G. Xuereb in A. Kumin, sodnika,

generalna pravobranilka: L. Medina,

sodni tajnik: D. Dittert, vodja oddelka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. novembra 2021,

* Jezik postopka: nemščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Landkreis Northeim L. Maritzen in B. Rohlfing, Rechtsanwälte,
- za Daimler AG U. Denzel, L. Schultze-Moderow in C. von Köckritz, Rechtsanwälte,
- za Iveco Magirus AG A. Boos, M. Buntscheck, T. Mühlbach in H. Stichweh, Rechtsanwälte,
- za Traton SE, pravno naslednico družb MAN SE, MAN Truck & Bus in MAN Truck & Bus Deutschland GmbH, C. Jopen, S. Milde in D. J. Zimmer, Rechtsanwälte,
- za Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG A. Glöckner, Rechtsanwalt,
- za avstrijsko vlado A. Posch, E. Samoilova in J. Schmoll, agenti,
- za Evropsko komisijo S. Baches Opi, M. Farley in L. Wildpanner, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 24. februarja 2022

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Sklepa Evropske komisije z dne 19. julija 2016, vpisanega pod številko C(2016) 4673 final, v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 [PDEU] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva AT.39824 – Tovornjaki) (UL 2017, C 108, str. 6, v nadaljevanju: zadevni sklep).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Landkreis Northeim (okrožje Northeim, Nemčija) in družbo Daimler AG v zvezi s škodo, ki je bila domnevno povzročena okrožju Northeim s kršitvijo člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3; v nadaljevanju: Sporazum EGP), ugotovljeno v zadevnem sklepu.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba (ES) št. 1/2003

- 3 Člen 2 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101] in [102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205), naslovljen „Dokazno breme“, določa:

„V vseh nacionalnih postopkih ali postopkih [Evropske unije] za uporabo členov [101] in [102 PDEU] kršitve iz člena [101](1) ali člena [102 PDEU] dokazuje stranka ali organ, ki kršitev domneva. Podjetje ali podjetniško združenje, ki uveljavlja ugodnost iz člena [101](3) [PDEU], nosi dokazno breme, da so pogoji iz navedenega odstavka izpolnjeni.“

4 Člen 7 te uredbe, naslovljen „Ugotavljanje in odprava kršitev“, določa:

„1. Kadar Komisija na podlagi pritožbe ali po uradni dolžnosti ugotovi, da gre za kršitev člena [101] ali člena [102 PDEU], lahko z odločbo zahteva od zadevnih podjetij ali podjetniških združenj, da tako kršitev odpravijo. Za ta namen jim lahko naloži vse ravnalne ali strukturne ukrepe, ki so sorazmerni storjeni kršitvi in potrebni za njeno učinkovito odpravo. Strukturne ukrepe lahko odredijo samo, kadar ni na voljo enako učinkovitega ravnalnega ukrepa ali kadar bi bil vsak enako učinkovit ravnalni ukrep za zadevno podjetje bolj obremenilen od strukturnega ukrepa. Če ima Komisija pravni interes, lahko ugotovi kršitev po tem, ko je bila storjena.

2. Pravico vložiti pritožbo za namene iz odstavka 1 imajo fizične ali pravne osebe, ki izkažejo pravni interes, in države članice.“

5 Člen 11 navedene uredbe, naslovljen „Sodelovanje med Komisijo in organi, pristojnimi za konkurenco v državah članicah“, v odstavku 6 določa:

„Ko Komisija začne postopek za izdajo odločbe iz poglavja III, razbremeni organe, pristojne za konkurenco v državah članicah, uporabe členov [101] in [102 PDEU]. Če organ, pristojen za konkurenco v državi članici, že obravnava primer, Komisija sproži svoje postopke šele po posvetovanju z nacionalnim organom, pristojnim za konkurenco.“

6 Člen 16 te uredbe z naslovom „Enotna uporaba zakonodaje [Unije] o konkurenci“ v odstavku 1 določa:

„Kadar nacionalna sodišča odločajo o sporazumih, sklepih ali usklajenih ravnanjih v skladu s členom [101] ali členom [102 PDEU], ki so že predmet odločbe Komisije, ne morejo sprejeti odločitev, ki so v nasprotju s sprejeto odločbo Komisije. Prav tako se morajo izogibati odločitvam, ki bi nasprotovale odločbi, ki jo namerava sprejeti Komisija v že začetem postopku. Zato lahko nacionalno sodišče oceni, ali je potrebno, da svoje postopke ustavi. Ta obveznost ne posega v pravice in obveznosti iz člena [267 PDEU].“

7 Člen 18 Uredbe št. 1/2003, naslovljen „Zahteve po informacijah“, v odstavku 1 določa:

„Za izpolnjevanje nalog, ki jih nalaga ta uredba, Komisija lahko z enostavnim zahtevkom ali z odločbo zahteva od podjetij in podjetniških združenj, da ji predložijo vse potrebne informacije.“

8 Člen 23 te uredbe, naslovljen „Globe“, v odstavkih 2 in 3 določa:

„2. Komisija lahko podjetjem in podjetniškim združenjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti:

(a) kršijo člen [101] ali člen [102 PDEU]; ali

(b) nasprotujejo odločbi, ki odrejačasne ukrepe v skladu s členom 8; ali

(c) ne izpolnjujejo zavez, ki so postale obvezne po odločbi v skladu s členom 9.

Za vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega skupnega prometa v predhodnem poslovnem letu.

Kadar se kršitev združenja nanaša na dejavnost njegovih članic, globa ne presega 10 % vsote skupnega prometa vsake posamezne članice na trgu, ki ga je kršitev združenja prizadela.

3. Pri določanju višine globe se upošteva teža, pa tudi trajanje kršitve.“

Smernice iz leta 2006

- 9 Točka 6 Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2, v nadaljevanju: Smernice iz leta 2006) določa:

„[...] kombinacija vrednosti prodaje, povezane s kršitvijo, in trajanja [se] šteje kot ustrezen približek, ki odraža gospodarsko pomembnost kršitve in sorazmerno težo vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi. Sklicevanje na ta pokazatelj lahko samo dokaj natančno pokaže red velikosti globe in se ne bi smelo razumeti kot osnova za metodo avtomatskega in aritmetičnega izračuna.“

- 10 Točka 13 teh smernic določa:

„Za določitev osnovnega zneska globe, ki se naloži, bo Komisija uporabila vrednost prodaje blaga ali storitev podjetja, neposredno ali posredno [...] povezane s kršitvijo, v upoštevnem geografskem območju znotraj ozemlja [Evropskega gospodarskega prostora (EGP)]. Komisija bo običajno uporabila prodajo podjetja v zadnjem celem poslovnem letu njegove udeležbe pri kršitvi (v nadaljnjem besedilu ‚vrednost prodaje‘).“

- 11 Točka 37 navedenih smernic določa:

„V teh smernicah je predstavljena splošna metodologija za določanje glob, vendar lahko Komisija zaradi posebnosti posamezne zadeve ali potrebe po zagotavljanju odvratilnega učinka v posamezni zadevi utemeljeno odstopi od te metodologije ali omejitev, določenih v točki 21.“

Obvestilo o poravnavi

- 12 Točka 2 Obvestila Komisije o vodenju postopkov poravnave za sprejetje odločb v skladu s členoma 7 in 23 Uredbe št. 1/2003 v kartelnih zadevah (UL 2008, C 167, str. 1) določa:

„Kadar so stranke v postopku pripravljene priznati, da so sodelovale v kartelu ter s tem kršile člen [101 PDEU] in zato nosijo odgovornost, lahko pomagajo tudi pri pospešitvi postopkov in sprejetju ustreznih odločb v skladu s členoma 7 in 23 [Uredbe št. 1/2003] na način in v skladu z ukrepi, določenimi v tem obvestilu. Komisija, ki je kot preiskovalni organ in varuh Pogodbe pooblaščen za sprejetje izvršilnih odločb pod pravosodnim nadzorom sodišč [Unije], se o obstoju kršitve zakonodaje [Unije] in ustreznih sankcij[ah] sicer ne pogaja, lahko pa nagradi sodelovanje, opisano v tem obvestilu.“

Nemško pravo

- 13 Člen 33(4) Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (zakon o preprečevanju omejevanja konkurence) z dne 26. junija 2013 (BGBl. 2013 I, str. 1750) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari, določa:

„Če se zaradi kršitve določbe tega zakona ali členov [101] ali [102 PDEU] zahteva plačilo odškodnine, je sodišče v tem pogledu vezano na ugotovitev kršitve, kakor je bila sprejeta v dokončni odločbi organa, pristojnega za zadeve omejevalnih sporazumov [(Kartellbehörde)], [Evropske komisije] ali organa za varstvo konkurence [(Wettbewerbsbehörde)] ali sodišča, ki nastopa v tej vlogi, v drugi državi članici [Unije]. Enako velja za ustrezne ugotovitve v pravnomočnih sodnih odločbah, ki so bile sprejete v okviru izpodbijanja odločb iz prvega stavka. [...]“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 14 V letih 2006 in 2007 je okrožje Northeim na podlagi postopka javnega naročila od družbe Daimler kupilo dva tovornjaka za odvoz gospodinjskih odpadkov.
- 15 Komisija je 19. julija 2016 v okviru postopka poravnave sprejela zadevni sklep.
- 16 Komisija je v tem sklepu ugotovila obstoj omejevalnega sporazuma, pri katerem je sodelovalo več mednarodnih proizvajalcev tovornjakov, med njimi družbe Daimler, MAN SE in Iveco Magirus AG, na eni strani glede določanja cen in povišanja bruto cen za tovornjake teže od 6 do 16 ton („srednjetežki tovornjaki“) oziroma nad 16 ton („težki tovornjaki“) v EGP ter na drugi strani glede časovnega okvira in prenosa stroškov za uvedbo tehnologij z nizkimi emisijami v skladu s standardi Euro od 3 do 6, ter posledično kršitev člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP. Komisija je menila, da je ta kršitev trajala od 17. januarja 1997 do 18. januarja 2011.
- 17 Okrožje Northeim je po sprejetju navedenega sklepa pri predložitvenem sodišču, Landgericht Hannover (deželno sodišče v Hannoveru, Nemčija), vložilo odškodninsko tožbo proti družbi Daimler, v kateri je zahtevalo povrnitev škode, ki naj bi jo to okrožje utrpelo zaradi protikonkurenčnega ravnanja, pri katerem je sodelovala družba Daimler.
- 18 Okrožje Northeim meni, da tovornjaka za odvoz gospodinjskih odpadkov, ki ju je kupilo od družbe Daimler, spadata med proizvode, na katere se nanaša kršitev, ugotovljena v zadevnem sklepu. V zvezi s tem se sklicuje na besedilo tega sklepa, ki specializiranih tovornjakov izrecno ne izključuje iz navedenih proizvodov.
- 19 Družba Daimler pred predložitvenim sodiščem trdi, da tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov, ki so specializirani tovornjaki, niso zajeti z zadevnim sklepom. Družba Daimler je v zvezi s tem pojasnila, da ji je Komisija 30. junija 2015 v okviru postopka, ki se je končal s sprejetjem tega sklepa, poslala zahtevo po informacijah, v kateri je bilo navedeno, da za namene postavljenih vprašanj izraz „tovornjak“ ne zajema rabljenih tovornjakov, specializiranih tovornjakov (na primer vojaških ali gasilskih tovornjakov), naprej prodanih zabojnikov za tovornjake („add-ons“), poprodajnih ali drugih storitev in jamstev.
- 20 V tem okviru in ob upoštevanju zahtev iz člena 16(1) Uredbe št. 1/2003, v skladu s katerimi nacionalna sodišča, kadar odločajo o sporazumih, sklepih ali usklajenih ravnanjih v skladu s členom 101 ali členom 102 PDEU, ki so že predmet odločbe Komisije, ne morejo sprejeti odločitev, ki so v nasprotju s to odločbo, ima predložitveno sodišče pomisleke glede proizvodov,

na katere se nanaša omejevalni sporazum iz zadevnega sklepa. To sodišče se zlasti sprašuje, ali so glede na nacionalno sodno prakso v zvezi z obsegom pojma „tovornjaki“, kot se uporablja v tem sklepu in ki ni enoten, tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov izključeni ali ne iz proizvodov, na katere se nanaša ta omejevalni sporazum.

- 21 V zvezi s tem predložitveno sodišče najprej opozarja, da je Komisija v točki 5 obrazložitve zadevnega sklepa ugotovila, prvič, da so „[p]roizvodi, na katere se nanaša kršitev, [...] tovornjaki teže od 6 do 16 ton („srednjetežki tovornjaki“) in tovornjaki teže nad 16 ton („težki tovornjaki“), tako rigidni tovornjaki kot priklopni tovornjaki“, drugič, da so tovornjaki za vojaško uporabo izključeni iz proizvodov, na katere se nanaša omejevalni sporazum iz spora o glavni stvari, ter, tretjič, da zadeva, v kateri je bil sprejet zadevni sklep, „ne obravnava poprodajnih in drugih storitev ter jamstev za tovornjake, prodaje rabljenih tovornjakov ali kakršnega koli drugega blaga in storitev“.
- 22 V teh okoliščinah predložitveno sodišče meni, da bi bilo mogoče besedilo, s katerim Komisija opisuje proizvode, ki so predmet omejevalnega sporazuma iz spora o glavni stvari, razumeti tako, da se načeloma nanaša le na „normalne“ tovornjake – razen tistih, namenjenih za vojaško uporabo – in da so, ob odsotnosti izrecne navedbe, specializirani tovornjaki, vključno s tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov, izključeni iz pojma „tovornjaki“, ki ga Komisija uporablja v zadevnem sklepu, saj spadajo v okvir pojma „drugo blago“.
- 23 Vendar bi bilo po mnenju navedenega sodišča isto besedilo mogoče razumeti tudi tako, da pojem „tovornjaki“ vključuje vse vrste tovornjakov, vključno z vsemi vrstami specializiranih tovornjakov, razen tovornjakov za vojaško uporabo.
- 24 Dalje, isto sodišče se sprašuje, kakšen vpliv ima zahteva Komisije po informacijah z dne 30. junija 2015, omenjena v točki 19 te sodbe, na določitev proizvodov, na katere se nanaša omejevalni sporazum iz spora o glavni stvari. Natančneje, to sodišče se sprašuje, ali dejstvo, da je Komisija v tej zahtevi navedla, da za namene postavljenih vprašanj pojem „tovornjaki“ ne zajema niti rabljenih tovornjakov niti specializiranih tovornjakov, „zlasti vojaških in gasilskih vozil“, pomeni, da je treba šteti, da so zadnjenavedeni tovornjaki navedeni samo kot primer, ne da bi sestavljali izčrpen seznam.
- 25 Nazadnje, predložitveno sodišče opozarja, da je bil zadevni sklep sprejet v okviru postopka poravnave, ki ga je začela Komisija na podlagi zahtev, ki so jih pri tej instituciji vložile stranke, vključene v postopek, začel na podlagi člena 11(6) Uredbe št. 1/2003. V tem okviru se to sodišče sprašuje, kakšen je vpliv dejstva, da je obseg protikonkurenčnega ravnanja opredeljen v okviru postopka poravnave.
- 26 V teh okoliščinah je Landgericht Hannover (deželno sodišče v Hannoveru) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba [zadevni sklep] razlagati tako, da ugotovitve v tej odločbi Komisije obsegajo tudi specializirana vozila, zlasti smetarska vozila [za odvoz gospodinjskih odpadkov]?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Dopustnost

- 27 Na prvem mestu, okrožje Northeim na podlagi premise, da se sodba z dne 9. marca 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90), po analogiji uporablja za spor o glavni stvari, trdi, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe nedopusten, ker družba Daimler ni vložila ničnostne tožbe zoper zadevni sklep pri Splošnem sodišču in ker zato ta družba ne more več izpodbijati zakonitosti tega sklepa.
- 28 V zvezi s tem je dovolj poudariti, da iz predložitvenega sklepa nikakor ni razvidno, da družba Daimler kot tožena stranka v postopku v glavni stvari z odškodninsko tožbo, ki jo je okrožje Northeim vložilo po sprejetju zadevnega sklepa, izpodbija veljavnost tega sklepa pred predložitvenim sodiščem. Nasprotno pa je iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, jasno razvidno, da mora predložitveno sodišče razlagati navedeni sklep, in ne odločiti o njegovi veljavnosti.
- 29 Na drugem mestu, družba Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG, intervenientka v postopku v glavni stvari v podporo okrožju Northeim, trdi, da iz predložitvenega sklepa ni jasno razvidno, zakaj bi bil odgovor na postavljeno vprašanje potreben za rešitev spora o glavni stvari.
- 30 V zvezi s tem je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, ki ga določa člen 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Zato je Sodišče, če se postavljena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije, načeloma dolžno odločiti (sodba z dne 24. novembra 2020, Openbaar Ministerie (Ponarejanje listin), C-510/19, EU:C:2020:953, točka 25).
- 31 Iz tega sledi, da za vprašanja, ki se nanašajo na pravo Unije, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju nacionalnega sodišča za predhodno odločanje samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja dalo koristne odgovore (sodba z dne 24. novembra 2020, Openbaar Ministerie (Ponarejanje listin), C-510/19, EU:C:2020:953, točka 26).
- 32 Zlasti, kot izhaja iz samega besedila člena 267 PDEU, je potrebno, da je predhodno odločbo, za katero je zaproseno, „treba“ sprejeti, da bi se predložitvenemu sodišču omogočilo „izreči sodbo“ v zadevi, o kateri odloča. Tako postopek predhodnega odločanja predpostavlja zlasti, da pred nacionalnimi sodišči dejansko poteka spor, v okviru katerega se od teh sodišč zahteva, da izdajo odločbo, v kateri bo mogoče upoštevati sodbo, izdano v postopku predhodnega odločanja (sodba z dne 24. novembra 2020, Openbaar Ministerie (Ponarejanje listin), C-510/19, EU:C:2020:953, točka 27).
- 33 V obravnavani zadevi predložitveno sodišče odloča o odškodninski tožbi, vloženi po sprejetju zadevnega sklepa, v katerem je Komisija ugotovila obstoj omejevalnega sporazuma med več mednarodnimi proizvajalci tovornjakov, med katerimi je družba Daimler, na eni strani v zvezi s srednjetežkimi tovornjaki ali težkimi tovornjaki ne glede na to, ali gre za rigidne tovornjake ali priklopne tovornjake, ter na drugi strani v zvezi s časovnim okvirom in prenosom stroškov za uvedbo tehnologij z nizkimi emisijami v skladu s standardi Euro od 3 do 6. Vendar predložitveno

sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe navaja, da tožeča stranka v postopku v glavni stvari, ki je od družbe Daimler kupila dva tovornjaka za odvoz gospodinjskih odpadkov, meni, da ta tovornjaka spadata med proizvode, na katere se nanaša ta omejevalni sporazum. Nasprotno pa družba Daimler pred tem sodiščem trdi, da navedena tovornjaka, ker sta specializirana tovornjaka, ne spadata na stvarno področje uporabe zadevnega sklepa.

- 34 Iz predložitvenega sklepa je torej jasno razvidno, da se predložitveno sodišče sprašuje o obsegu zadevnega sklepa in si zlasti postavlja vprašanje, ali v obravnavani zadevi navedena tovornjaka za odvoz gospodinjskih odpadkov spadata med proizvode, na katere se nanaša omejevalni sporazum, ki ga je Komisija ugotovila v zadevnem sklepu.
- 35 V teh okoliščinah je zelena razlaga obsega navedenega sklepa očitno potrebna, da se predložitvenemu sodišču omogoči, da ugotovi, ali je v obravnavani zadevi odškodninska tožba utemeljena ali ne.
- 36 Glede na vse te elemente je treba ugotoviti, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vsebinska presoja

- 37 Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je treba zadevni sklep razlagati tako, da specializirani tovornjaki, zlasti tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov, spadajo med proizvode, na katere se nanaša omejevalni sporazum, ugotovljen v tem sklepu.
- 38 V zvezi s tem je treba takoj poudariti, da se proizvodi, na katere se nanaša kršitev člena 101 PDEU, ugotovljena v sklepu Komisije, določijo glede na sporazume in dejavnosti, ki so predmet omejevalnega sporazuma. Člani omejevalnega sporazuma namreč svoja protikonkurenčna ravnanja namenoma osredotočajo na proizvode, na katere se nanaša ta omejevalni sporazum.
- 39 Iz tega sledi, da se je treba za ugotovitev, ali specializirani tovornjaki, zlasti tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov, spadajo med proizvode, na katere se nanaša omejevalni sporazum, ugotovljen v zadevnem sklepu, prednostno sklicevati na izrek in obrazložitev tega sklepa, tako da opredelitve pojmov „tovornjak“ in „vozilo za posebne namene“, uporabljenih v različnih aktih sekundarne zakonodaje Unije, na katere se sklicujejo udeleženci tega postopka, niso upoštevne.
- 40 V zvezi s tem je treba poudariti, da se je v skladu s členom 1 zadevnega sklepa omejevalni sporazum iz postopka v glavni stvari nanašal na eni strani na določanje cen in povišanje bruto cen za srednjetežke in težke tovornjake v EGP ter na drugi strani na časovni okvir in prenos stroškov za uvedbo tehnologij z nizkimi emisijami v skladu s standardi Euro od 3 do 6.
- 41 Glede proizvodov, na katere se nanaša omejevalni sporazum iz postopka v glavni stvari, je Komisija v točki 5 obrazložitve zadevnega sklepa v pododdelku „Proizvod“ izrecno določila proizvode, v zvezi s katerimi so se člani omejevalnega sporazuma iz postopka v glavni stvari skrivaj dogovarjali.
- 42 Kot je razvidno iz prvega stavka te točke obrazložitve, so proizvodi, na katere se nanaša kršitev iz postopka v glavni stvari, tovornjaki teže od 6 do 16 ton („srednjetežki tovornjaki“) ali tovornjaki teže nad 16 ton („težki tovornjaki“) ne glede na to, ali gre za rigidne ali priklopne tovornjake. V opombi 5 k navedeni točki obrazložitve je Komisija iz zadevnih proizvodov izrecno izključila samo tovornjake za vojaško uporabo.

- 43 V drugem stavku iste točke obrazložitve je navedeno, da se zadeva, v kateri je bil sprejet zadevni sklep, ne nanaša na poprodajne in druge storitve ter jamstva za tovornjake, prodajo rabljenih tovornjakov ali kakršno koli drugo blago in storitve.
- 44 V tem okviru je treba, ker se v točki 5 obrazložitve zadevnega sklepa med kategorijami tovornjakov razlikuje izključno glede na težo tovornjakov, ugotoviti, kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 74 sklepnih predlogov, da je merilo, ki je v tem sklepu določeno za ugotovitev, ali tovornjak spada v okvir navedenega sklepa, njegova teža.
- 45 Iz tega sledi, da se zadevni sklep nanaša na prodajo vseh srednjetežkih in težkih tovornjakov ne glede na to, ali gre za rigidne ali priklopne tovornjake.
- 46 Poleg tega ta sklep ne vsebuje nobenega elementa, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da specializirani tovornjaki niso del proizvodov, na katere se nanaša kršitev iz postopka v glavni stvari.
- 47 Nasprotno pa se je, kot je razvidno zlasti iz točk 46, 48 in 56 obrazložitve zadevnega sklepa, ki so del pododdelka z naslovom „Narava in obseg kršitve“, kršitev iz postopka v glavni stvari nanašala na vso posebno in standardno opremo in modele ter na vse tovarniško vgrajene možnosti, ki so jih ponujali različni proizvajalci, ki so sodelovali pri omejevalnem sporazumu iz postopka v glavni stvari.
- 48 Natančneje, iz točke 46 obrazložitve tega sklepa je najprej razvidno, da je Komisija ugotovila, da so si zadevna podjetja izmenjevala bruto cenike in računalniške konfiguratorje tovornjakov, ki so vsebovali vse modele in možnosti, kar je omogočalo izračun bruto cen za vse konfiguracije tovornjakov. Glede na točko 28 obrazložitve navedenega sklepa so ti bruto ceniki vključevali cene vseh modelov srednjetežkih in težkih tovornjakov ter vseh tovarniško vgrajenih možnosti (glede specializirane opreme), ki so jih ponujali različni proizvajalci.
- 49 Dalje, iz točke 48 obrazložitve zadevnega sklepa izhaja, da je bilo z računalniškimi konfiguratorji, ki so si jih izmenjevala zadevna podjetja, mogoče ugotoviti, katere možnosti so združljive s katerimi tovornjaki in katere možnosti so lahko del standardne ali dodatne opreme.
- 50 Nazadnje, iz točke 56 obrazložitve tega sklepa izhaja, da so informacije, ki so si jih izmenjevala zadevna podjetja, vključevale informacije o predvidenih prihodnjih zvišanih bruto cen bodisi osnovnih modelov tovornjakov bodisi tovornjakov in razpoložljivih konfiguracij.
- 51 V teh okoliščinah je treba šteti, da specializirani tovornjaki, vključno s tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov, spadajo med proizvode, na katere se nanaša kršitev, ugotovljena v zadevnem sklepu.
- 52 Tega preudarka ne ovržejo trditve, ki jih navajajo zlasti družbe Daimler, Traton SE in Iveco Magirus, v skladu s katerimi so v okviru postopka poravnave zahteve po informacijah, ki so jim bile poslani, nujno upoštevne, da se ugotovi, ali so bili specializirani tovornjaki del proizvodov, na katere se je nanašal omejevalni sporazum iz postopka v glavni stvari. V zahtevi po informacijah z dne 30. junija 2015, omenjeni v točki 19 te sodbe, katere namen je bil pridobiti informacije o prometu, ki so ga zadevna podjetja ustvarila s proizvodi, neposredno ali posredno povezanimi z ugotovljeno kršitvijo, da bi se določil znesek globe, pa naj bi Komisija jasno navedla, da specializirani tovornjaki, kot so vojaška in gasilska vozila, niso zajeti v pojmu „tovornjaki“, za

katere je bilo treba sporočiti podatke o prometu. V tem okviru bi bilo protislovno, če se promet od prodaje specializiranih tovornjakov ne bi upošteval pri izračunu globe, bi pa bili ti tovornjaki vključeni v pojem „tovornjaki“ v smislu točke 5 obrazložitve zadevnega sklepa.

- 53 V zvezi s tem je treba poudariti, na prvem mestu, da čeprav lahko Komisija, kot izhaja iz točke 2 Obvestila Komisije, omenjenega v točki 12 te sodbe, v okviru postopka poravnave nagradi sodelovanje zadevnih podjetij, se ne pogaja niti o obstoju kršitve pravil Unije o konkurenci niti o ustreznih sankcijah. Zato dejstvo, da je bil zadevni sklep sprejet v okviru takega postopka, ne vpliva na opredelitev obsega protikonkurenčnega ravnanja.
- 54 Na drugem mestu, iz člena 18(1) Uredbe št. 1/2003 izhaja, da lahko Komisija za izpolnjevanje nalog, ki ji jih nalaga ta uredba, z enostavnim zahtevkom ali z odločbo zahteva od podjetij in podjetniških združenj, da ji predložijo vse potrebne informacije.
- 55 Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je zahteva po informacijah preiskovalni ukrep, ki je namenjen zgolj temu, da Komisija zbere informacije in dokumentacijo, potrebne za to, da se preverita obstoj in obseg določenega dejanskega in pravnega položaja (glej v tem smislu sodbo z dne 10. marca 2016, HeidelbergCement/Komisija, C-247/14 P, EU:C:2016:149, točka 37).
- 56 Kot je generalna pravobranilka v bistvu ugotovila v točki 83 sklepnih predlogov, namen take zahteve po informacijah ni opredeliti ali natančneje določiti proizvode, na katere se nanaša protikonkurenčno ravnanje.
- 57 V obravnavani zadevi je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da je bil namen zahteve po informacijah z dne 30. junija 2015, omenjene v točki 19 te sodbe, samo pridobiti informacije o prometu zadevnih podjetij, ustvarjenem s proizvodi, neposredno ali posredno povezanimi z ugotovljeno kršitvijo, da bi se določil znesek globe.
- 58 Na tretjem mestu, spomniti je treba, da ima Komisija široko diskrecijsko pravico glede metode za izračun globe v primeru kršitve pravil Unije o konkurenci. Ta metoda Komisiji omogoča veliko fleksibilnosti pri izvajanju diskrecijske pravice v skladu z določbami člena 23(2) in (3) Uredbe št. 1/2003 (sodba z dne 3. septembra 2009, Papierfabrik August Koehler in drugi/Komisija, C-322/07 P, C-327/07 P in C-338/07 P, EU:C:2009:500, točka 112).
- 59 Čeprav člen 23(2) Uredbe št. 1/2003 Komisiji daje široko diskrecijsko pravico, njeno izvajanje vseeno omejuje z določitvijo objektivnih meril, ki jih mora ta upoštevati. Tako na eni strani za znesek globe, ki se lahko naloži podjetju, velja številčno določljiva in absolutna zgornja meja, tako da je največji znesek globe, ki se lahko naloži danemu podjetju, vnaprej določljiv. Na drugi strani je izvajanje te diskrecijske pravice prav tako omejeno s pravili ravnanja, ki si jih je Komisija določila sama (glej v tem smislu sodbi z dne 18. julija 2013, Schindler Holding in drugi/Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 58, in z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, točka 146).
- 60 V tem okviru je treba poudariti, da točka 13 Smernic iz leta 2006 določa, da bo Komisija „[z]a določitev osnovnega zneska globe, ki se naloži, [...] uporabila vrednost prodaje blaga ali storitev podjetja, neposredno ali posredno [...] povezane s kršitvijo, v upoštevnem geografskem območju znotraj ozemlja EGP“. Te smernice v točki 6 podrobneje določajo, da „se kombinacija vrednosti prodaje, povezane s kršitvijo, in trajanja [te kršitve] šteje kot ustrezen približek, ki odraža gospodarsko pomembnost kršitve in sorazmerno težo vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi“.

- 61 Ob tem lahko Komisija v skladu s točko 37 Smernic iz leta 2006 odstopi od splošne metodologije, ki je v teh smernicah določena za določanje glob, da bi upoštevala posebnosti posamezne zadeve ali zagotovila zadosten odvračilni učinek.
- 62 Tako je generalna pravobranilka v točkah 94 in 95 sklepnih predlogov v bistvu ugotovila, da Komisiji po potrebi ni treba upoštevati najvišje vrednosti vse prodaje, na katero se nanaša omejevalni sporazum, da bi zagotovila dejansko odvračilno naravo globe.
- 63 Ob tem je treba poudariti, da če se Komisija odloči opreti na točko 37 teh smernic iz leta 2006 in odstopiti od splošne metodologije, predstavljene v njih, mora spoštovati obveznost obrazložitve, ki ji je naložena na podlagi člena 296 PDEU. Komisija namreč v posameznem primeru ne more odstopati od navedenih smernic, ne da bi navedla razloge, ki so združljivi s pravom Unije.
- 64 V obravnavani zadevi iz točke 106 obrazložitve zadevnega sklepa izhaja, da so bile naložene globe izračunane glede na načela, določena v Smernicah iz leta 2006. Komisija je v točkah 108 in 110 obrazložitve tega sklepa opozorila tudi na pravilo za izračun upoštevne prodaje, določeno v točki 13 teh smernic. V točki 109 obrazložitve navedenega sklepa je Komisija poudarila, da upoštevna vrednost prodaje vključuje prodajo srednjetežkih in težkih tovornjakov ne glede na to, ali gre za rigidne ali priklopne tovornjake.
- 65 Vendar je iz točke 112 obrazložitve zadevnega sklepa razvidno, da je Komisija uporabila točko 37 Smernic iz leta 2006, da je delež vrednosti prodaje vsakega podjetja enakovredno prilagodila pri izračunu spremenljivke in dodatnih zneskov glob. Komisija je pojasnila, da je to storila v okviru svoje diskrecijske pravice, med drugim zaradi „sorazmernosti“. Komisija je zlasti menila, da je ob upoštevanju obsega vrednosti prodaje zadevnih podjetij cilja odvratanja in sorazmernosti, na katerih temelji člen 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003, mogoče doseči, ne da bi se uporabila skupna vrednost prodaje tovornjakov zadevnih podjetij. Zato in na podlagi te točke 37 je Komisija odločila, da pri izračunu globe upošteva samo del skupne vrednosti prodaje.
- 66 V teh okoliščinah, kot je generalna pravobranilka v bistvu ugotovila v točkah 90 in 91 sklepnih predlogov, na podlagi dejstva, da so bili specializirani tovornjaki izključeni iz pojma „tovornjaki“, uporabljenega v zahtevi po informacijah z dne 30. junija 2015, ki je omenjena v točki 19 te sodbe in katere namen je bil pridobiti informacije o prometu zadevnih podjetij, ustvarjenem s proizvodi, neposredno ali posredno povezanimi z ugotovljeno kršitvijo, in da je Komisija v točki 112 obrazložitve zadevnega sklepa odločila, da pri izračunu globe upošteva samo del skupne vrednosti prodaje, ni mogoče šteti, da specializirani tovornjaki niso bili del proizvodov, na katere se je nanašal omejevalni sporazum iz postopka v glavni stvari.
- 67 Glede na zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba zadevni sklep razlagati tako, da specializirani tovornjaki, vključno s tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov, spadajo med proizvode, na katere se nanaša omejevalni sporazum, ugotovljen v tem sklepu.

Stroški

- 68 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Sklep Evropske komisije z dne 19. julija 2016, vpisan pod številko C(2016) 4673 final, v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 [PDEU] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva AT.39824 – Tovornjaki) je treba razlagati tako, da specializirani tovornjaki, vključno s tovornjaki za odvoz gospodinjskih odpadkov, spadajo med proizvode, na katere se nanaša omejevalni sporazum, ugotovljen v tem sklepu.

Podpisi